

Austatud lugeja!

Ilus suvi on saamas sügiseks. Meile oli see päikesepaisteline ja kuiv, lausa puhkaja unistus, Euroopale vihmane ja uputusterohke. Just nii öeldaksegi viimase aja uudistes: mitte lääne- või kesk-Euroopat pole tabanud tulvad, vaid see kõik toimub just nimelt Euroopas. Nagu Eesti ei asukski Euroopas.

Inimestel on tavaks vastandada end võõrale. Seda imekspandavam on, et tõmbame eraldusjoone Eesti ja Euroopa vahele. Me oleme alati lugenud end Euroopasse kuuluvaks, seda nii geograafiliselt kui ka kultuuriliselt. Selle kaudu oleme end esitlenud ka muule maailmale ja selle üle oleme sisimas uhkust tundnud. Kui vahel kostubki hüüdeid „Saagem eurooplasteks!“, siis mõeldakse seda pigem üleskutsena end paremaks muuta, sisemiselt kasvada, kui tegeliku kahtlusena meie kuuluvuse osas. Väljastpoolt tulevaid arvamused, nagu ei kuuluks Eesti Euroopasse, tavatseme võtta solvangutena.

Teisalt aga on Eestis siiski valitsev mentaliteet vaadelda Euroopa probleeme väljastpoolt, kui võõraid muresid. Meie päevalehed ja -uudised on Eesti-kesksed (kui mitte veel kitsamad); vähesed muu maailma kohta käivad nupud on eelkõige kirjeldavad, mitte analüüsivad ja üleuroopalistesse diskussioonidesse sekkuvad. Need vähesedki arutlused toimuvad spektrist „vaatame õige, mis NEIL seal toimub“. Me ei proovigi lahendada Euroopa probleeme, sest me ei pea neid meie probleemideks. See, et me oleme teel Euroopa Liitu, näib sellist vastandamist vaid süvendavat. Me ei pea Eesti ühinemist Euroopa Liiduga kahe olemuslikult ühte kuuluva formaalseks ühendamiseks, vaid erinevate liitmiseks.

Tendents vaadelda Euroopa Liidus toimuvat kui võõrast valitseb enamasti ka Eesti juriidilises kirjanduses. Euroopa Liidust ja selle õigusest kirjutatakse, sealset regulatsiooni tutvustatakse, analüüsitakse ja kritiseeritakse, kuid enamasti on valitud kõrvaltvaataja spekter, mis kohati omab poliitilist alatoonit. Seepärast on mul eriti hea meel, et seekordne Juridica number sisaldab M. Rosentau eseed, kus võtmeküsimus on, mida MEIE, eurooplased, ootame Euroopa Liidu konstitutsioonilt. Kui me tahame identifitseerida end eurooplastena (ja seda ka sisuliselt, mitte selleks, et kellegi teisega samastamine oleks veelgi vastuvõetamatum), siis on meil kõigil, nii kirjutajatel kui lugejatel, aeg võtta omaks just selline lähenemisviis.

Kuid erinevad probleemid omavad erinevat mastaapi. Nii ei hakka keegi teine tegelema meie perekonna-, delikti-, konkurentsi-, kaubamärgi-, keskkonna- ja muude õigusvaldkondade probleemidega, mis leiavad kajastamist käesolevas Juridica numbris. See ei tähenda, et neid probleeme aga poleks või oleksid need väiksema tähtsusega. Need on meie probleemid ja nende lahendamine on meile tähtis. Me võime nende lahendamiseks otsida eeskujusid muudest õiguskordadest ning välismaistelt õigusteadlastelt ja -praktikutelt, kuid lõplikult ei lahenda neid küsimusi meie eest keegi. Autorid, kes on pidanud vajalikuks oma artiklid lugejani tuua, ei vaata neid probleeme kui võõrast muret, millega iga teemaga kokku puutuv jurist ise peaks tegelema. Lootkem, et sellesuvine pöud mõjub korrastavalt kogu üldisele võõra mure sfäärile. Vaid nõnda võime rääkida ühiskonnast, mitte erinevate üksikindiviidide hulgast.

Katrin Prükk

